

Karlstad kommun  
karlstadskommun@karlstad.se

2024-06-04

1 (6)

Dnr-2022:8801

# Uppföljningsbeslut

---

Uppföljning av kvalitetsgranskning av lärares  
arbete för att tidigt motverka könsbundna  
utbildnings- och yrkesval vid Skåreskolan i Karlstad  
kommun

## Inledning

---

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av hur lärare arbetar för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval vid Skåreskolan i Karlstad kommun. Granskningen genomfördes under hösten 2023.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen två utvecklingsområden som angetts i beslut den 26 oktober 2023.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Skåreskolan senast den 26 maj 2024 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Karlstad kommun ha, efter begäran om anstånd, inkommit med en sådan redovisning den 29 maj 2024.

### Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

- **Lärarna behöver kontinuerligt anlägga ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll samtliga ämnen.**

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten på skolenheten.

- **Lärarna behöver systematiskt integrera studie- och yrkesvägledning undervisningen för att vidga samtliga elevers perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv.**

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten på skolenheten.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

## Bakgrund

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande:

- Lärarna behöver kontinuerligt anlägga ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll samtliga ämnen.

Av huvudmannens redovisning framkommer att skolledningen har beslutat att lägga in jämställdhetsperspektivet som en rubrik i varje ämnes års- och terminsplanering i F-6 kommande läsår. Detta för att underlätta för lärare att identifiera aspekter på jämställdhet i det centrala innehållet, framförallt i vissa ämnen. I undervisningen ska detta komma till uttryck även genom val av läromedel och av arbetsuppgifter. Hittills har vikt lagts vid att naturliga inslag av autentiska kunskaper i vardagen ska förekomma för alla elever oavsett om det är pojkar eller flickor och i samtliga skolämnen. Några exempel är i slöjdamnet eller i teknikämnet där skapa, laga och reparera blivit en naturlig del.

Bedömningen var också att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande:

- Lärarna behöver systematiskt integrera studie- och yrkesvägledning i undervisningen för att vidga samtliga elevers perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Huvudmannens redovisning visar att skolan för att få en systematik i insatser och i lärarnas arbete med studie- och yrkesvägledning har tagit kontakt med kommunens verksamhetsutvecklare inom studie- och yrkesvägledning för att få hjälp med att hålla sig uppdaterade inom området. Verksamhetsutvecklaren har också hjälpt till med att säkerställa att kommunens databas med kontakter till olika arbetsgivare, det så kallade "Yrkesbiblioteket", nu används i undervisningen för att problematisera könsbundna utbildnings- och yrkesval. Ytterligare en insats för att skapa en planerad studie- och yrkesvägledning är att samtliga mellanstadieelever nu årligen deltar i lokala och regionala aktiviteter, till exempel besök på Yrkes-SM i Karlstad kommun. Dessutom har barn- och ungdomsförvaltningen byggt in en koppling till olika yrken vilken ingår i NTA-lådans teman (*Naturvetenskap och Teknik för Alla*), vilka lärare använder i undervisningen. Här finns också inspirationsfilmer som ger ökad kännedom om möjliga framtida val av studier och yrken.

Det pågående arbetet med integrering av studie- och yrkesvägledning i undervisningen genom ovan nämnda insatser har enligt huvudmannen ökat personalens medveten om vikten av att integrera framtid, kön och yrken i undervisningen i samtliga ämnen. På en konkret nivå märks det positiva effekterna i lärarnas samtal med elevgrupper.

De effekter som förväntas på sikt, enligt huvudmannen, är att öka elevernas normkritiska förhållningssätt och att bidra till öppenhet för olikheter, samt en frihet att inse vilka möjliga studie- och yrkesval som finns i framtiden. Detta arbete intensifieras genom regelbundna diskussioner på arbetslagsträffar om användandet av bland annat

”Yrkesbiblioteket”. Skolan har även för avsikt att lära sig mer via Skolverkets utbildningsinsats ”Yrkesexpansion” som handlar om att utforska och vidga perspektiv kring yrkesområden. Detta material har dock inte fokus på jämställdhetsperspektivet.

På Skolinspektionens vägnar

2024-06-04

2024-06-04

**X** Maria Lundström

Maria Lundström  
Beslutsfattare  
Signerat av: Maria Lundström

**X** Verica Stojanovic

Verica Stojanovic  
Utredare  
Signerat av: Verica Stojanovic

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

[Lärares arbete för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/om-oss/om-utredningarna/utredning-2024-2025/yrkesbiblioteket)

## Bilaga 1: Författningsstöd

---

Av **1 kap. 5 § skollagen** framgår att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

I den inledande delen av läroplanen för grundskolan (**Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag**) framgår bland annat följande. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

I grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.1 Normer och värden**) anges att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska bidra till att skolan präglas av jämställdhet och att elever interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att alla som arbetar i skolan ska utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet. Vidare ska lärare specifikt synliggöra och diskutera med elever hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Läraren ska också planera och genomföra undervisningen så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Enligt grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.3 Elevers ansvar och inflytande**) ska läraren verka för att elever oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen. Vidare framgår av grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.6, Skolan och omvärlden**) att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.

Enligt **2 kap. 29 § skollagen** ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Av förarbetena till skollagen (**Prop. 2009/10:165 s. 278-279**) framgår att den studie- och yrkesvägledningskompetensen inte nödvändigtvis behöver finnas inom den egna skolenheten. Många fristående skolor köper t.ex. in vägledningstjänster. Ett krav på att studie- och yrkesvägledningskompetens ska finnas innebär dock en tydlig markering av huvudmannens ansvar för att eleverna får tillgång till studie- och yrkesvägledning, samtidigt som organisationen även fortsättningsvis är en lokal fråga. I läroplanerna finns både riktlinjer för alla som arbetar i skolan och särskilda riktlinjer för studie- och yrkesvägledare eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter. Enligt förarbetena

speglar detta att både lärare, skolledare och särskilt utbildade studie- och yrkesvägledningsfunktionärer har ett gemensamt ansvar, men delvis olika roller, när det gäller information och vägledning till eleverna om framtida studier och arbetsliv.

I grundskolan läroplan (**Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden**) anges att studie- och yrkesvägledaren, eller den som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning och vara stöd till den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.